

en Undersøgelse af vor Jordbund, som alle civiliserede Nationer i Europa er i Færd med at foretage sig, men med Hensyn til hvilken vi hidtil have noiedes med nogle enkelte lærde og fortærfelige Mænds Bestræbelser. Vi maa vide, hvorledes vor Jord er bestaffen, vi maa vide, hvilke Skatte den rummer. Naar jeg her nævner Skatte, vil jeg naturligvis paa ingen Maade antyde, at der her skulde ligge store mineralke Skjøfbarheder, Metaller eller Sligt skjult, det er ikke Tilfældet; lad os ikke daare os med slige fantastiske Forhaabninger, men selv det at komme til Kjendskab om vore Jordlag, saaledes som de ligge for os, om deres større eller mindre Frugtbarhed paa de forskjellige mineralke Substantser, som er Planternes Livsbetingelser, er en Sag, som det er af stor Vigtighed at faae at vide (Afbrydelse). Her minder min ærede Kollega, som staar ved Siden af mig, om, at der er endnu en Ting, som er af overordentlig stor Betydning. Det er det Mineral, man kalder Vand, dette flygtige Mineral, som saa tidt unddrager sig vore Bestræbelser for at bringe det til Veie. En Undersøgelse af vor Jordbund vilde utvivlsomt i overordentlig høi Grad lette — eller lad mig ikke bruge for stærke Udtryk — vilde i ikke ringe Grad lette Bestræbelserne for at bringe Vand til Veie, det Vand, som er saa overordentlig nødvendigt for vor hele Landhusholdning, navnlig, hvis det skulde være Tilfældet, at vi, som det synes, ere paa Veie til, fra at at være et agerdyrkende Folk væsentlig at gaa tilbage til igjen at blive et Slags Hyrdefolk. Men jeg vilde ogsaa gjerne fremdrage endnu et Par andre Sider, skjøndt Tiden er saa langt fremrykket. Sa lad mig tage det rent Theoretiske først, som aldeles ikke kan bringe noget praktisk Resultat. Jeg veed, jeg taler her i en Forsamling af Mænd, som for en stor Del er udgaet af Vandalmuen, men som alligevel er en saadan Forsamling af dannede Mænd, at man vistnok skal lede over den hele Jord og ikke finde Mage til oplyst Forsamling med Hensyn til mange Spørgsmaal. Og jeg vil soie til — og det lægger jeg endnu mere Vægt paa, end at de Herrer ere i Besiddelse af ikke saa Kundstaber, som Landbrugere i andre Lande ikke have Auelse om — at det, som for mig er det Vigtigste, er, at der er saa mange Landbrugere til Stede, som ere i Besiddelse af den ægte Videbegjærlighed. Det er det, jeg netop er stolt af, at høre til et Folk, hvor Landbostanden er berørt af Videbegjærlighedens høie og ædle Drift. Og lad mig saa da her i denne Forsamling — skjøndt vi skulde tale om praktiske Spørgsmaal og ikke

lægge Hovedvægten paa Sligt — sig dette, at ved de Undersøgelser, som her er Tale om, vil der komme Kjendsgjerninger frem, som ville være af ganske overordentlig stor Interesse for Dem, Kjendsgjerninger med Hensyn til, hvorledes vort Land langsomt er blevet til, hvilke Naturforhold det har været underkastet gennem umaadelige Tidsrum, hvilke Stabninger der her have afløst hinanden. Der er endnu en Side, som jeg gjerne vilde drage frem, og som i det Væsentlige — hvis der bliver taget Hensyn til det — vilde betinge det smukke Udfald af dette Foretagende. Det er dette, at her vilde være en Leilighed for vor Landbostand til at arbejde sammen med vore Videnskabsmænd. Det vilde jo nemlig blive saaledes efter Planen i Motiverne i Lovforslaget, som dog vistnok nogle af de Herrer ere stødt paa, at der skulde arbejde to yngre Genloger i Marsten, hver med sine to Assistentter. Men om nu dette Arbeide skulde lykkes tilfulde, her i Landet og paa en saadan Maade, som det ikke har lykkedes noget andet Sted, beror paa, om disse Mænd ville blive vel modtagne af Befolkningen. Det vil naturligvis ogsaa bero paa, om de ville være i Stand til at sætte sig i det rette Forhold til Befolkningen. Men her er et Sted, et sjældent Sted, hvor der kan arbeides Haand i Haand, af det store Flertal af det danske Folk og de Videnskabsmænd, som fra det danske Folks eneste Universitet sendes ud i Landet, og jeg tror, at naar de faae Die for, hvad det Hele dreier sig om her, hvorledes det berører praktiske Ting af stor Værdi og theoretiske Ting, der berøre de største Spørgsmaal, som overhovedet Menneskeheden kan tænke over, vilde de modtage disse Folk vel, saa ville de hædre dem og deres Arbeide og give dem Bidrag af sine Erfaringer hver paa sin Grund. Jeg tror ikke, at de danske Bønder ville unddrage disse Mænd de mange Oplysninger om deres egen frie Odelsgrund, som nu vil blive Gjenstand her for videnskabelige Undersøgelser. Jeg tror, at de paa alle Maader vilde fremme deres Arbeide, glæde sig ved det og følge det. Men for at dette virkelig suldt ud skal finde Sted, hører der til Planens Gjennemførelse et Punkt, som jeg ikke ser nævnt i Anmærkningerne til Finantsloven, og som jeg gjerne vilde henlede Opmærksomheden paa. Det vil ikke koste ret mange Penge, og det er det eneste rigtige Udgangspunkt, hvis man vil stille Sagen saaledes, som jeg ønsker det, nemlig som en Folkesag. Vi maa saa vide, hvor langt man er kommen, og det vil netop være det rette Dieblik nu, være det afgjørende Dieblik i den videnskabelige Historie. Her i